

NATUURLIJK TUINIENEN OP DE EENDRACHT

Een korte voorgeschiedenis

Begin 2013 heeft het bestuur van ons volkstuinpark de Bond van Volkstuinders benaderd om mee te mogen doen met het project Natuurlijk Tuinieren. Door de gemeente Amsterdam was aan de Bond een subsidie van 7500 euro toegekend voor maximaal drie tuinparken die wilden gaan proberen om het Keurmerk Natuurlijk Tuinieren te verkrijgen. Tuinpark de Eendracht is door de BVV als enige park uitgekozen om dit te gaan doen en heeft diensgevolge de gehele subsidie van 7500 euro gekregen. De projectgroep Natuurlijk Tuinieren is daarop enthousiast aan de slag gegaan en heeft sindsdien al veel voor elkaar weten te krijgen en veel geïnspireerde andere tuinders bij haar plannen weten te betrekken.

Op 19 april 2013 is op ons park een zogenaamde nulmeting gedaan door de AVVN. Het doel van deze nulmeting was vast te stellen wat ons tuinpark allemaal te doen stond om het Keurmerk Natuurlijk Tuinieren te verkrijgen binnen de daarvoor vastgestelde periode van twee jaar. Naar aanleiding van deze nulmeting heeft de projectgroep ook een rapport gekregen met adviezen en aanbevelingen van de AVVN. En met die adviezen en aanbevelingen is de projectgroep aan de slag gegaan.

Natuurlijk Tuinieren is niet alleen een manier om natuurvriendelijker, en met meer aandacht voor plant en dier op ons park bezig te zijn. Het dient daarnaast ook nog een ander doel. De Eendracht ligt samen met Tigeno, midden in een veel groter natuurgebied, de Tuinen van West. Het verkrijgen van het keurmerk en het aantrekkelijker en toegankelijker maken van het park voor passanten, dat alles wordt gestimuleerd en gepropageerd door de gemeente Amsterdam, de verhuurder van de grond waarop ons tuinpark staat. Daarover meedenken en daaraan meewerken, geeft ons meer zekerheid over het voortbestaan van ons park, op deze plek, in de toekomst. Omdat Tuinpark de Eendracht inmiddels een belangrijk en onmisbaar onderdeel aan het worden is van een veel groter ecosysteem. En Natuurlijk Tuinieren kan daarbij helpen.

Zichtbaar zijn

Sinds het eerste bezoek van de AVVN heeft de projectgroep bepaald niet stilgezeten. Het eerste seizoen is er door de projectgroep nadrukkelijk voor gekozen om zichtbaar te zijn op het park. Om op die manier natuurlijk tuinieren op een natuurlijke manier onder de aandacht van andere tuinders te brengen en hen te enthousiastmeren. De projecten waarmee als eerste een begin is gemaakt verzezen dan ook allemaal op voor iedereen duidelijk zichtbare plaatsen.

Het werken eraan deden wij bij voorkeur op zaterdagen, wanneer er veel mensen op het park waren om hun uren te maken. Zodat veel mensen zagen waarmee we bezig waren, en zodat we met veel mensen konden praten, en zij met ons.

Bij de ingang tegenover de bestuurskamer is in het voorjaar van 2013 een vlechtwerk van takken gemaakt en er zijn klimmers tegen het hek geplant die aantrekkelijk zijn voor vlinders, bijen en andere insecten. Op diezelfde plek is een eerste insectenhotel gebouwd.

Links naast het clubhuis is aan het begin van de zomer van 2013 een paddenpoel gegraven en een eerste stapelmuurtje gebouwd. De muur en de poel zijn beplant met passende vegetatie, ook weer bedoeld om insecten en amfibieën aan te trekken.

Begin 2014, in januari, toen er bijna nog niemand op de tuin was, zijn op het parkeerterrein vier stapelmuurtjes gebouwd. De stapelmuurtjes zijn sinds april 2014 inmiddels beplant, en ook hiervoor zijn weer planten gebruikt die vlinders, bijen en andere insecten aantrekken.

Het advies en behaalde resultaten tot nu toe

Op basis van de adviezen en aanbevelingen naar aanleiding van de nulmeting is de projectgroep verder aan de slag gegaan, en dat is de afgelopen twee jaar op het park niet onopgemerkt gebleven.

Buitensingels

In de buitensingels is allerlei nieuwe aanplant gedaan. Een grotere verscheidenheid aan bodembedekkers, meer afwisseling, meer planten die aantrekkelijk zijn voor vlinders en wilde bijen, planten die in de verschillende jaargetijden bloeien. Het plan voor de beplanting van de buitensingels dat is gemaakt in het kader van de Tuinen van West is inmiddels grotendeels tot uitvoer gebracht. Gekozen is voor grote vlakken, met één bepaalde plantensoort, zodat het voor degenen die de singels moeten onderhouden gemakkelijk te zien is wat ze weg moeten halen en wat ze moeten laten staan.

Voor de buitensingel aan de achterkant van het park werd geadviseerd deze gedeeltelijk als oever in te richten. Groepen moerasplanten te kiezen die bloeien en een fleurig aanzicht geven, verschillende soorten (moeras) planten, en inheemse soorten die in het gebied passen.

Medio 2014 is dit project aangevat. Er zijn langs deze singel een aantal paddenpoelen gegraven en er is een daarbij passende beplanting gezocht. Voor komend tuinseizoen staat verder onderhoud en afwerking van deze singel op het programma. Een drietal vogelvlotten zijn inmiddels ook in de maak.

Voor de zijanten langs het evenementenveld werd eveneens een grotere variëteit van planten geadviseerd. Meer planten die bloeien, afwisseling van siergrassen, grotere plantensoorten en lagere planten. Allemaal van stevige kwaliteit, omdat de planten vanwege het voetbalveld tegen een stootje moeten kunnen. Achter de voetbalgoals klimmers langs het metalen hekwerk laten groeien en daartoe eventueel de constructie van het net verstevigen met staaldraad.

In de herfst van 2014 zijn de klimmers door de projectgroep aangeplant. De verwachting is dat het merendeel goed is aangeslagen en dat we daar komende zomer veel plezier van gaan hebben.

Maatregelen met betrekking tot dieren

Geadviseerd werd om de fraaie oude bomen op het terrein te koesteren. En om van het hazelaarbosje een vogelbosje te maken. Dat laatste is inmiddels, medio 2014 ook gebeurd. Er is een flink aantal bessenstruiken aangeplant en langs de gehele buitensingel aan de achterkant hangen vogelhuisjes.

Beplanting met natuurwaarde

Bij de aanschaf van nieuwe beplanting werd geadviseerd te letten op de geschiktheid voor insecten. (vlinders, bijen)

Voor het voorterrein werden suggesties gedaan als: stapelmuurtjes op zonnige plekken met beplanting, hergebruik van dood hout. Daarnaast: ophangen van nestkastjes, bijenblokken, bijenhotels, en vleermuiskastjes.

Op diverse plaatsen op het park staan inmiddels insectenhotels, er is medio 2014 een vlindertuin aangelegd, en er zijn voorzieningen getroffen voor de ringslang. Er zijn bijenkasten geplaatst, er huizen uilen in de diverse oude bomen op het terrein en er wordt onderzocht of we (gesubsidieerd door het stadsdeel) op het voorterrein een voorziening kunnen treffen voor het ijsvogeltje.

De Winkel

Een van de harde voorwaarden om het keurmerk te verkrijgen is een winkel waarin geen giftige stoffen worden verkocht. Daarnaast kan de winkel een zeer belangrijke plek zijn voor ontmoeting en informatie. Het zijn allebei zaken waaraan al twee jaar hard is en wordt gewerkt.

De interne milieuzorg

Over de afvalbeperking op het park werd aangeraden zoveel mogelijk snoeiafval te hergebruiken in takkenrillen en afscheidingen en zelf composteren te propageren en enthousiasmeren. Dit hele proces is al twee jaar in volle gang. Er heeft een zeer goed bezochte workshop composteren plaatsgevonden en steeds meer tuinders composteren inmiddels op hun eigen tuin. Het meeste snoeiafval, afkomstig uit het algemeen groen, wordt inmiddels op allerlei manieren hergebruikt.

De Communicatie

Vanaf de start van het project is met man en macht geprobeerd zoveel mogelijk tuinders te betrekken, te informeren en te enthousiasmeren.

Allereerst door iedereen die aangaf op wat voor manier dan ook interesse te hebben te registreren in een zogenaamde steungroep. De hulp van de steungroep wordt op bepaalde momenten ingeroepen, bijvoorbeeld wanneer er haast is met het aanplanten van nieuwe planten of het (af) maken van bepaalde projecten. Daarnaast wordt de projectgroep via de mail rechtstreeks op de hoogte gehouden van geplande activiteiten en workshops.

Bij de opening van De Tuinen van West in 2013 stonden we met een kraam op het feestterrein, ter promotie van het tuinpark, en vooral: van Natuurlijk Tuinieren op het tuinpark.

Bij alle inmiddels op het park verzezen projecten zijn kleurrijke informatiebordjes geplaatst die uitleg geven over het project in kwestie.

Een aantal keer per jaar organiseert de projectgroep bijeenkomsten die voor het hele park, en ook voor geïnteresseerde buitenstaanders toegankelijk zijn. Een zaden en stekjes ruilmarkt in het voor- en najaar, excursies naar andere tuinparken, en ten minste vier workshops per tuinseizoen.

Van alle tot nu toe georganiseerde activiteiten is vooraf en achteraf verslag gedaan in het clubblad en de Vroegop. Naast voortgangsverslagen van de activiteiten van de projectgroep publiceerden we in het clubblad ook inhoudelijke artikelen over allerlei onderwerpen als composteren, ringslangen, en natuurlijke alternatieven voor het gebruik van gif op de tuin. Over al deze onderwerpen liggen ook folders in de winkel.

Het mededelingenbord bij de ingang en de winkel worden actief ingezet om de tuinders van de projecten op de hoogte te houden. De etalage van de winkel is aangepakt en wordt vier keer per jaar vernieuwd.

Tijdens de afgelopen twee afdelingsvergaderingen is door de projectgroep middels een PowerPointpresentatie ook mondeling verslag gedaan en de gelegenheid geboden tot het stellen van vragen en het geven van tips, suggesties en/of commentaar.

Het tuinseizoen 2015

In de bijna twee jaar dat de projectgroep nu actief is heeft zij vooreerst en vooral geprobeerd zichtbaar en herkenbaar te worden op het park. Dat is zoals gezegd bij aanvang de grootste prioriteit en het speerpunt van de projectgroep geweest. Er is daarom gekozen om niet te beginnen met werken op de buitensingels en aan de achterzijde, maar juist op plekken rond de entree en het clubhuis. Inmiddels kunnen we constateren dat er geen tuinder meer op de Eendracht rondloopt die niet weet dat er natuurlijk getuinierd wordt.

Dit jaar, 2015, is het jaar waarin na een aantal tussentijdse bezoeken van de AVVN de definitieve keuring plaatsvindt. Het jaar waarin wordt bepaald of de Eendracht het Keurmerk krijgt, en hoeveel stippen. Met de aanbevelingen en prioriteitenlijst van de AVVN als uitgangspunt, aangevuld met onze persoonlijke ideeën en prioriteiten, staat er voor het komend tuinseizoenen dan ook nog veel op stapel.

Op vrijdag 7 juli vindt de definitieve keuring plaats. Tot die tijd staan de volgende zaken op de agenda van de projectgroep:

- Op **zaterdag 21 maart** vieren wij het begin van de lente. We doen dat met het laatste tussentijdse bezoek van de AVVN, een workshop bodem verbeteren van 12.00 tot 14.00 en een informatieve borrel vanaf 16.00 voor de steungroep leden en alle andere geïnteresseerden.
- Op **zaterdag 25 april**, voorafgaand aan de afdelingsvergadering, wordt voor de derde keer alweer de voorjaars zaden en stekjes ruilmarkt georganiseerd. Tuinders die zaden en stekjes meenemen krijgen er andere zaden en stekjes voor terug.
- In mei wordt er een lezing over ransuilen georganiseerd. De precieze datum wordt nog bekend gemaakt.
- **In juni** wordt een lezing/wandeling Wilde Bijen georganiseerd. Ook de datum voor dit evenement wordt nog bekend gemaakt.
- Op **zaterdag 5 september** wordt het keurmerk uitgereikt en krijgen wij te horen hoeveel stippen ons park heeft verdiend. Deze gebeurtenis wordt feestelijk luister bij gezet door een oogstfeest.
- **In oktober** wordt de najaars zaden ruilmarkt georganiseerd.

Al deze evenementen zijn vrij toegankelijk voor tuinders en andere belangstellenden.

Tot aan het keuringsmoment op 7 juli zijn we uiteraard ook druk bezig de bestaande projecten, zoals hierboven beschreven, te onderhouden, vervolmaken en verfraaien.

Niet alle hierboven genoemde projecten zijn al klaar, of zullen binnen één of zelf twee jaar klaar kunnen zijn. Afhankelijk van het weer en de hoeveelheid hulpstroepen die de projectgroep de komende zes maanden nog op de been kan krijgen zal er tijd zitten tussen de bouw en aanleg van een project, de definitieve beplanting ervan, en de oplevering van een project.

Tuincommissie

Voltooide projecten worden opgeleverd aan de tuincommissie voor het onderhoud in de komende jaren. Het is namelijk de bedoeling dat Natuurlijk Tuinieren en het onderhoud van het algemeen groen één geïntegreerd geheel zullen worden.

Voltooide projecten zullen begeleid worden door informatieve bordjes met uitleg over nut en noodzaak van de projecten. En degenen die de projecten onderhouden tijdens het maken van hun werkuren zullen duidelijke instructies krijgen over wat ze moeten doen en hoe ze de projecten moeten onderhouden

Begroting

De projectgroep heeft er vanaf het begin naar gestreefd zoveel mogelijk gebruik te maken van bestaande materialen, zaden, stekken en planten. Bij het vaststellen van de bedragen per project is uitgegaan van een totale begroting voor natuurlijk tuinieren van 1500 euro voor het jaar 2014. Het grootste deel van dit geld is aangewend voor de aanschaf van vaste planten, en een groot gedeelte van dit bedrag kwam uit het budget van het algemeen onderhoud.

Met het wortelen van de vaste planten en het verstrijken van de tijd is de verwachting dat dit bijna een eenmalige investering is, en dat het bedrag dat aan algemeen onderhoud moeten worden besteed, jaarlijks enorm zal teruglopen.

Tenslotte

Het streven van al deze plannen was en is primair: het verkrijgen van het Keurmerk Natuurlijk Tuinieren voor Tuinpark de Eendracht in 2015. Wij proberen al twee jaar op alle mogelijke manieren alle tuinders inzicht te verschaffen in waar we nu precies mee bezig zijn, en hen van harte uit te nodigen zich bij ons aan te sluiten.

Het inspireren en enthousiasmeren van tuinders om zich niet alleen bij ons aan te sluiten, maar ook op hun eigen tuin natuurlijker te gaan tuinieren, is wat ons betreft een loffelijk streven. En ook daar doen wij op alle mogelijke manieren ons best voor.

Máár: Het keurmerk, en ook de plannen van de projectgroep om het keurmerk te verkrijgen, gaan nadrukkelijk over de (her) inrichting en de wijze van onderhoud van het algemeen groen.

Wat mensen op hun eigen tuin, binnen de voorgeschreven regels, willen doen, daar heeft de projectgroep geen enkele zeggenschap over. En daar kan en wil zij ook geen invloed op uitoefenen, anders dan op bovengenoemde enthousiasmerende manieren.

Vragen of contact?

Voor vragen kun je contact opnemen via de mail of bezoek ook eens onze Facebookpagina. Zie de contactgegevens hieronder.

Contactpersoon voor vragen of aanmelden voor activiteiten:

- Dominique Engers, mail dominique.engers@planet.nl

Contactpersoon voor algemene vragen en reacties:

- Norinda Fennema: fen2@live.nl

Facebook: <https://www.facebook.com/#!/pages/Natuurlijk-Tuinieren-Eendracht/>